

ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคม
ในพุทธปรัชญาเถรวาท

SUPERHERO IN AVENGERS MOVIE: THE GUIDELINE TO CREATE SOCIAL ROLE MODEL IN
THERAVADA BUDDHIST PHILOSOPHY

ประเสริฐ ชมพรมมา¹, และประยงค์ แสนบุราณ

Prasert Chompromma¹, และPrayong Saenpuran

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

Email: tigersuperhero@gmail.com¹

Received 20 May 2024; Revised 25 July 2024; Accepted 1 March 2025.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท 2) เพื่อศึกษาซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส 3) เพื่อวิเคราะห์ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ตำรา ภาพยนตร์อเวนเจอร์สภาค 1-4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์เนื้อหาพร้อมทั้งนำเสนอตามลำดับ และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า (1) แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (1.1) การสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมสงฆ์ และ (1.2) การสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมฆราวาส ด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธศาสนิกชนและคนทั่วไป (2) ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส เป็นประเภทที่มีพลังพิเศษจำนวน 12 คน และ เป็นคนธรรมดา จำนวน 7 คน รวมทั้งหมด 19 คน สร้างโดยบริษัท มาร์เวล โซเมติก ยูนิเวิร์ส มี 4 ภาค และมีภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้อง 22 เรื่อง ซูเปอร์ฮีโร่มีสิ่งที่เหนือกว่าพลังพิเศษ คือ คุณธรรม มี 134 ข้อ ซึ่งตรงกับหลักธรรมทางพุทธปรัชญาเถรวาท (3) ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท มีความต่างกัน 2 ข้อ คือ (1) วิธีจัดการปัญหา (2) เป้าหมายสูงสุด และเหมือนกัน 2 ข้อ คือ (1) เป็นคนดีมีคุณธรรม (2) แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบ จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ Model 5ส (SPBSS) ได้แก่ ส ที่ 1 แสวงหา (Seek) คือ การแสวงหาคนดีมีคุณธรรม ส ที่ 2 สร้าง (Build) คือ สร้างเป็นบุคคลต้นแบบ ส ที่ 3 ส่งเสริม (Promote) คือ ส่งเสริมให้โอกาส ส ที่ 4 สนับสนุน (Support) คือ สนับสนุนต่อยอด และ ส ที่ 5 สำเร็จ (Succeed) คือ สำเร็จด้วยการปฏิบัติ

คำสำคัญ: บุคคลต้นแบบ; สังคมพุทธปรัชญาเถรวาท; ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส

ABSTRACT

This research has the objective 1) To study the methods for creating social role models in Theravada Buddhist philosophy. 2) To study the superheroes in the Avengers movies. 3) To analyze the superhero in the movie Avengers: Guidelines for creating social role models in Theravada Buddhist philosophy. It is document research. By studying from the Tripitaka, commentary, textbooks, Avengers movies 1-4, related research documents and in-depth interviews. Then the information obtained is compiled, categorized, content analyzed and presented accordingly. The results of the research showed that: 1. Guidelines for creating social role models in Theravada Buddhist philosophy are divided into two types: (1) creating role models for monastic society and (2) creating role models for lay society. With Buddhist principles to serve as a good example for Buddhists and the general public. 2. Superhero in the Avengers movie There are 12 people with special powers and 7 ordinary people, for a total of 19 people. Created by Marvel Scientific Universe, there are 4 parts and 22 related movies. Superheroes There is something greater than magical powers, namely morality. There are 134 principles which correspond to the principles of Theravada Buddhist philosophy. 3. Superheroes in the Avengers movie: Guidelines for creating social role models in Theravada Buddhist philosophy There are 2 differences: (1) methods of dealing with problems (2) ultimate goals, and 2 similarities: (1) being a good, moral person (2) guidelines for creating role models. From research, the Model SPBS knowledge is created, which includes Seek, which means seeking good people with morals, Build, which means creating role models, Promote, which means promoting opportunities, and Support, which means supporting further development.

Keywords: Role model; Theravada Buddhist society; Superhero in the Avengers movie

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดดในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นผ่านอุปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทำให้เข้าถึงข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว แต่สิ่งที่ตามมาไม่ได้มีเพียงแค่ประโยชน์ในการใช้สอยเท่านั้น ตรงกันข้ามหากใช้ไปในทางผิดก็จะเกิดโทษตามมา สังเกตจากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ปัญหาเด็กเรียนติดโทรศัพท์ ติดเกมส์ ไม่ตั้งใจเรียน ปัญหาครอบครัวลูกไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ปัญหาสังคมผู้ที่กระทำความผิดมีอายุน้อยลง ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวมานั้นยังสามารถป้องกันและแก้ไขได้ผ่านวิธีการที่จะต้องมีการปลูกฝังแบบทางสังคม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติตาม ดังที่มีคำกล่าวที่ว่า ตัวอย่างที่ดี มีค่ามากกว่าคำสอน เหมือนกับที่พ่อเป็นบุคคลต้นแบบที่ดีให้ลูก ครูเป็นต้นแบบที่ดีให้ศิษย์ ผู้นำเป็นบุคคลต้นแบบที่ดีให้ผู้นับตาม ผู้บังคับบัญชาเป็นบุคคลต้นแบบที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ฯลฯ ที่สำคัญใน

การสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมนั้น ต้องเป็นคนที่คุณธรรมเพราะจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้มีในจิตใจ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข แต่ปัญหาคือ คุณธรรมไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ต้องศึกษาเรียนรู้ผ่านหลักวิชาการต่าง ๆ รวมถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาในชีวิตต้องแยกให้ได้ว่าอะไรคือ คุณธรรม อะไรไม่ใช่คุณธรรม ใครคือบุคคลต้นแบบ ใครไม่ใช่บุคคลต้นแบบ แท้จริงแล้วคุณธรรมอาจซ่อนอยู่ในทุกสิ่งที่ผ่านมาทางอายตนะ (ท.ม.10/129/75) และประสาทสัมผัส หรือคุณธรรมอาจผสมผสานอยู่ในสื่อต่าง ๆ จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์เพื่อค้นหาแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคม ผ่านสื่อที่น่าสนใจ กล่าวคือ ภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่ ที่กำลังเป็นปรากฏการณ์ทั่วโลกมีผู้คนทุกเพศทุกวัยให้ความสนใจเป็นอย่างมาก หากแต่ในประเด็นของความสนใจนั้นกลับไม่ใช่เฉพาะในเรื่องของความบันเทิง ความสนุกเร้าใจ หรือเพียงความตื่นเต้นกับพลังอันเหนือมนุษย์เท่านั้น ความมั่งคั่งทางธุรกิจและเม็ดเงินรายได้มหาศาลก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่นักลงทุนต้องหันมาให้ความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นนิตยสารการ์ตูน ภาพยนตร์แอนิเมชัน ของเล่น ของสะสม เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร เกมส์ และสินค้าอื่น ๆ อีกมากมายที่พร้อมจะปรากฏลักษณะหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของตัวละคร ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งในนั้นที่มีความนิยมในตัวละครแนวนี้อย่างมาก โดยพัฒนาการตัวละครแนวซูเปอร์ฮีโร่ เริ่มต้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 กับตัวละครที่มีนามว่า “จอมอภินิหาร” โดยมีความยาวเพียงแค่ 19 หน้าเท่านั้น จากจุดเริ่มต้นตัวละครแนวซูเปอร์ฮีโร่ สัญชาติไทยได้พัฒนาต่อเนื่องกันมายาวนานถึงกว่า 60 ปี ท่ามกลางความนิยมจากต่างประเทศเป็นกระแสหลัก อาทิเช่น สหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น โดยซูเปอร์ฮีโร่สัญชาติไทยทำได้แค่เพียงคอยสอดแทรกอยู่บ้างในบางโอกาสบางช่วงเวลา ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร และไม่แพร่หลายเทียบเท่าจากต่างแดน (Boonperm, W., Phokthraphaphaibun, E., & Sittithun, T., 2018, p. 212) มีการสร้างตัวละครขึ้นมามากมายได้รับความนิยมไปทั่วโลก ทั้งยังสามารถสืบทอดเรื่องราวมาหลายยุคสมัย เป็นที่รู้จักชื่นชอบของผู้คนตราบจนถึงปัจจุบัน (Muangprang, C., 2016, p. 1) สิ่งสำคัญ คือ คุณธรรม ได้ชื่อว่า เป็นหัวใจหลักของเหล่าซูเปอร์ฮีโร่ ที่ทำให้กลายเป็นบุคคลต้นแบบ จึงเป็นพระเอกตลอดกาลในใจผู้ชมเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่เราได้เห็นในภาพยนตร์ และสื่อต่าง ๆ ผ่านตามาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน มีลักษณะเฉพาะในด้านความยุติธรรม ความเสียสละ และเหตุผลที่เราชอบ ไม่ใช่พลังวิเศษหรือเครื่องแต่งกายที่สวยงามเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวแทนของคนที่มีคุณธรรมที่เราทุกคนต้องการ พวกเขาทำหน้าที่ปกป้องคุณธรรมโดยไม่ทำลายมาตรฐานทางศีลธรรมที่พวกเขารักษา คือ การให้อภัยและไว้ชีวิตให้ออกสวายเป็นภัยกลับตัวกลับใจ นั่นคือสิ่งที่ทำให้พวกเขาเป็นซูเปอร์ฮีโร่ อิทธิพลจากภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่ ในประเทศไทยยังคงมีปรากฏให้เห็นเป็นบุคคลต้นแบบที่ดีในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า เจ้าหน้าที่มีการแต่งกายเป็นเหล่าซูเปอร์ฮีโร่ ฉีดน้ำยาฆ่าเชื้อตามพื้นถนนเพื่อกำจัดเชื้อไวรัส (Virus) สร้างสีสัน เพิ่มรอยยิ้ม ลดความเครียดให้กับประชาชน (Ritthaison, C., personal communication, November 2020, 9:30 a.m.) และคณะแพทย์พยาบาลจังหวัดชัยภูมิ ก็ใช้วิธีการสวมชุด สไปเดอร์แมน (Spider-Man) ไปส่งเด็กวัย 3 ขวบ ที่รักษาหายแล้วทั้งชาย และหญิงจนถึงอ้อมกอดของผู้ปกครอง สร้างรอยยิ้มให้กับผู้ได้เห็นภาพเหล่านี้ ทั้งยังแห่ชื่นชมถึงการทำหน้าที่ของคณะหมอและพยาบาลถึงความทุ่มเทที่ต้องคอยรักษาร่างกายยังไม่พอ ต้องหาแนวทางที่จะช่วยรักษาทางด้านจิตใจในกระบวนการสุดท้ายอีกด้วย (Thairath Online, May 7, 2021) ถือเป็นแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมเช่นกัน จากประเด็นดังกล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า คุณธรรมนั้นเป็น

สิ่งจำเป็นสำหรับแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคม ต้องปลูกฝังให้กับทุกคนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยอาศัยสื่อที่ได้รับความสนใจในปัจจุบันมาเป็นเครื่องชี้นำคุณธรรมเข้าสู่จิตใจ แต่ต้องอาศัยการวิเคราะห์คุณธรรมผ่านภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่ ที่ทุกประเทศทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยต่างให้ความสนใจและใช้เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังค่านิยม แนวคิด รวมถึงบทเรียนต่าง ๆ เช่น ความรักชาติ ความสามัคคี ศิลปวัฒนธรรม และคุณธรรม สร้างให้เป็นบุคคลต้นแบบได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท” (Superhero in Avengers Movie: The Guideline to Create Social Role Model in Theravada Buddhist Philosophy) เพื่อเป็นอีกหนึ่งวิธีในการศึกษาและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา รวมถึงเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท
- 2) เพื่อศึกษาซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส
- 3) เพื่อวิเคราะห์ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท

การทบทวนวรรณกรรม

แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท

ต้นแบบที่นำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง มีประเด็นสำคัญ 4 ประเด็น คือ (1) ความเป็นบุคลิกภาพสมกับความเป็นครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู นักศึกษาได้สะท้อนบุคลิกภาพของผู้จะเป็นครูว่าบุคลิกภาพมีความสำคัญ ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความเชื่อถือ เป็นแบบอย่างด้านการแต่งกาย การพูด มีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงการอบรมสั่งสอน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงาม (2) การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูต้องชอบศึกษาค้นคว้า และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทำงานเป็นระบบ รู้จักการวางแผน มีสุขภาพแข็งแรง อารมณ์มั่นคง ปรับตัวกับสภาพแวดล้อมได้ดี (3) ครูต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายน่าสนใจ มีวิธีการถ่ายทอดอธิบายได้ชัดเจน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ฝึกคิด มีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียน ต่อยอดองค์ความรู้ วัดและประเมินผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และ (4) ในการปฏิบัติมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง เป็นกัลยาณมิตรที่ดี เรียนรู้ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย ฯลฯ (Saw-in, R., 2019) สังคมพุทธบริษัทนั้น พระพุทธองค์ได้แบ่งสังคมออกตามความปรารถนาของมนุษย์ในการเลือกเป้าหมายของชีวิตเป็นพื้นฐาน มี 2 แบบ คือ (1) สังคมฆราวาส นั้นพบว่าเงื่อนไขทางสังคมที่สำคัญ คือ การปฏิบัติตามหลักศีล 5 พบว่า เป็นหัวใจหลักสำคัญยิ่งยวดของสังคมชาวพุทธแบบฆราวาส เพราะเป็นการละทิ้งแนวทางที่ปฏิบัติแบบสังคมเก่าซึ่งเน้นความเชื่อหรือศรัทธาที่เกี่ยวกับเทพเจ้า การบูชาอัยย และระบบวรรณะ สำหรับสังคมใหม่ที่พระพุทธเจ้าทรงสร้างขึ้นมานั้นต้องไม่มีการกระทำเช่นนั้นอีก

ต่อไป และให้ความสำคัญเรื่องการกระทำเป็นพิเศษ กล่าวคือการกระทำนั้นต้องไม่ทำให้ตัวเองเดือดร้อน คนอื่นเดือดร้อน และสังคมเดือดร้อน (2) สังคมสงฆ์ เป็นสังคมที่พระพุทธเจ้าสร้างขึ้นสำหรับบุคคลผู้ที่เบื่อหน่ายต่อสังคมแรกแล้ว เพราะสังคมแรกคือสังคมฆราวาสเป็นสังคมแห่งโลกียะสุข เป็นสังคมที่มีความสุขได้เช่นกัน และก็ เป็นสังคมแห่งความดิ้นรนเช่นกัน แต่มีความสุขและความดิ้นรนนั้นยังไม่สูงสุด เป็นความสุขขั้นแรกเท่านั้น ถึงอย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นความสุขขั้นแรก แต่พระพุทธองค์ก็ทรงทราบว่าใคร ๆ ก็อยากอยู่ในสังคมแรกนี้ ส่วนสังคมที่สองซึ่งเรียกว่า “สังคมสงฆ์” นั้น พระพุทธองค์ได้วางหลักการที่สำคัญไว้ คือ มรรคมีองค์ 8 อันเป็นหลักการระเบียบที่เรียกว่า “พระวินัย” เพื่อให้เอื้อต่อการเดินทางไปสู่เป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา (Bunma & Khamdee, 2020)

แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมสงฆ์ในพุทธปรัชญาเถรวาทด้วยปริยัติ หรือปริยัติธรรม ปริยัติ หมายถึง การศึกษาหลักพุทธปรัชญาเถรวาทมาใช้ในการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมสงฆ์ในพุทธปรัชญาเถรวาท เพื่อให้เกิดความรู้พื้นฐานในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเถรวาท ตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาล สมัยพุทธกาล และสมัยหลังพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับพระธรรมวินัย หรือ พระไตรปิฎก พระพุทธศาสนา นี้ ตัวแท้ตัวจริงถ้าสรุปง่าย ๆ เป็นดังที่เรียกว่าเป็น สัทธรรม คือ พุทธพจน์ที่เรานำมาเล่าเรียนศึกษา ซึ่งอยู่ในพระไตรปิฎก ถ้าไม่มีพระไตรปิฎก พุทธพจน์ก็ไม่สามารถมาถึงเราได้ เราอาจกล่าวได้ว่า ปริยัติเป็นผลจากปฏิเวธ และเป็นฐานของการปฏิบัติ พระพุทธเจ้าเมื่อทรงบรรลุผลการปฏิบัติของพระองค์แล้ว จึงทรงนำประสบการณ์ที่เป็นผลจากการปฏิบัติของพระองค์นั้นมาเรียบเรียงร้อยกรองสั่งสอนพวกเรา คือ ทรงสั่งสอนพระธรรมวินัยไว้ คำสั่งสอนของพระองค์นั้นก็มาเป็นปริยัติของเรา คือ เป็นสิ่งที่เราจะต้องเล่าเรียน แต่ปริยัติที่เป็นผลจากปฏิเวธนั้น หมายถึงปฏิเวธของพระพุทธเจ้าโดยเฉพาะ คือ ผลจากการปฏิบัติของพระพุทธเจ้า และที่พระพุทธเจ้าทรงยอมรับเท่านั้น ไม่เอาผลการปฏิบัติของ โยคี ฤๅษี ดาบส นักพรต ซีไพร อาจารย์ เจ้าลัทธิ หรือศาสดาอื่นใด ถ้าไม่ได้เล่าเรียนปริยัติ ไม่รู้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า การปฏิบัติของเราของเขา ก็ผิด ก็เอน ออกนอกพระพุทธศาสนา ถ้าปฏิบัติผิด ก็ได้ผลที่ผิด หลอกตัวเองด้วยสิ่งที่พบซึ่งตนหลงเข้าใจผิดปฏิเวธก็เกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่มีปริยัติเป็นฐาน ปฏิบัติและปฏิเวธก็พลาดหมด เป็นอันว่าล้มเหลวไปด้วยกัน พุดง่าย ๆ ว่า จากการปฏิเวธของพระพุทธเจ้า ก็มาเป็นปริยัติของเรา แล้วเราก็ปฏิบัติตามปริยัตินั้น เมื่อปฏิบัติถูกต้องก็บรรลุปฏิเวธอย่างพระพุทธเจ้า ถ้าจริงนี่ยังดำเนินไปพระศาสนาของพระพุทธเจ้าก็ยังคงอยู่ ปริยัติที่มาจากปฏิเวธของพระพุทธเจ้า และเป็นฐานแห่งการปฏิบัติของพวกเราเหล่าพุทธบริษัททั้งหลาย ก็อยู่ในพระไตรปิฎกนี้ ฉะนั้น มองในแง่นี้ก็มีความหมายว่า ถ้าเราจะรักษาปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธไว้ ก็ต้องรักษาพระไตรปิฎกนั่นเอง ในความหมายที่จัดแบ่งตัวพระศาสนาเป็นพระสัทธรรม 3 หรือบางทีแยกเป็นศาสนา 2 คือ ปริยัติศาสนา กับ ปฏิบัติศาสนา รวมความก็อยู่ที่พระไตรปิฎกเป็นฐาน จึงต้องรักษาพระไตรปิฎกไว้ เมื่อรักษาพระไตรปิฎกได้ก็รักษาพระพุทธศาสนาได้ (Somdet Phra Buddhaghosacariya [P. A. Payutto], 2021)

การพัฒนาชีวิตสำหรับผู้ครองเรือนด้วยหลักฆราวาสธรรมเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในสถาบันครอบครัว ตามหลักพุทธปรัชญาการพัฒนาชีวิตผู้ครองเรือนต้องพัฒนาที่กายจิตและปัญญา สำหรับหลักธรรมที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ ฆราวาสธรรม 4 คือ 1) สัจจะ ได้แก่ ความซื่อสัตย์จริงใจทำให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน 2) ทมะ ได้แก่ การรู้จักควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกที่ก่อให้เกิดความพอใจไม่พอใจรู้จักปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

ของตน 3) ชันติ ได้แก่ ความอดทนอดกลั้นต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย และ 4) จาคะ ได้แก่ ความเสียสละความเผื่อแผ่แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่นเมื่อมนุษย์ได้รับการพัฒนาแล้ว จะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในครอบครัวได้อย่างมีความสุข และส่งผลให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (Wongsrithep, Thongpan, & Thasadhammo, 2019) การนำหลักขรรวาสธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสัจจะ, ด้านทมะ, ด้านขันติ, และด้านจาคะ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการนำหลักขรรวาสธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักขรรวาสธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักขรรวาสธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ตนได้รับมอบหมาย ควรเอาใจมุ่งมั่นต่อสิ่งที่ทำ มีสติไม่เหม่อลอยฟุ้งซ่าน ต้องมีสมาธิ และตั้งอกตั้งใจปฏิบัติงาน และควรมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของกันและกัน (Kalyanakit, P. M. [Daengbamrung], 2015)

ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส

ภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่ นั้นสามารถก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้ชมในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนที่ชื่นชอบตัวละครในภาพยนตร์เหล่านี้ ผู้เขียนจึงเลือกวิเคราะห์ภาพยนตร์ที่ผลิตโดยมาร์เวลสตูดิโอ ซึ่งมีกลุ่มแฟน ๆ จำนวนมากจากหลายประเทศ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวละครที่เป็นผู้ด้อย เช่น สตรี เพศที่สาม และคนผิวสี ซึ่งผู้เขียนพบว่าตัวละครเหล่านี้มีความสามารถ และหลายตัวมีความเก่ง มีความฉลาด แต่บทบาทของตัวละครบางตัวยังคงสอนการเหมารวม การแบ่งแยก การเหยียดเพศและเหยียดสีผิวอยู่ ผู้เขียนจึงแนะนำให้ผู้ผลิตสื่อและคนเขียนบท ให้บทบาทที่ดีขึ้น และมอบบุคลิกความเป็นผู้นำให้แก่ตัวละครเหล่านี้ เพื่อที่จะได้สอนผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ให้มีทัศนคติที่ดีและยอมรับในความเท่าเทียมกันของคนรอบข้าง ไม่เลือกปฏิบัติโดยแบ่งเพศและสีผิว (Chaiyassuriya & Arunrangsriwate, 2019) ซูเปอร์ฮีโร่ ล้วนแต่มีความกล้าหาญทั้งสิ้น ความกล้าที่เรจะต้องมีในโลกชีวิตจริง คือ ความกล้าที่จะ “เปลี่ยนแปลง” กล้าลงมือทำสิ่งใหม่ 2) รู้จักปรับตัว ซูเปอร์ฮีโร่ รู้จักการเรียนรู้เพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ไม่ได้บ่นท้อแท้ กับดวงชะตา และสามารถปรับเปลี่ยนใช้มัน ให้เป็นจุดเด่นได้ 3) แก้วไขข้อบกพร่อง ไม่มีอะไรสมบูรณ์แบบ แม้แต่ซูเปอร์ฮีโร่ ก็ไม่ละเว้น ดุร้าย ๆ อย่าง มนุษย์หุ่นเหล็ก ไอรอน แมน (Iron man) ที่พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของแหล่งพลังงานให้กับชุดเกาะ มองหาจุดบกพร่องของตนเอง แล้วลงมือแก้ไขจุดนั้น 4) สุขภาพแข็งแรง เราจึงได้เห็นซูเปอร์ฮีโร่ อย่างกับต้นอเมริกา วิ่งออกำลึงกาย เพื่อความแข็งแรง ให้สมบูรณ์แบบแข็งแรง เพื่อที่จะได้เป็นอย่างซูเปอร์ฮีโร่ ในฝัน 5) เสียสละ ซูเปอร์ฮีโร่ เป็นผู้เสียสละ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เราควรเอาเป็นตัวอย่าง 6) มีเป้าหมายชัดเจน ดูจะเป็นจุดเด่นอีกจุดหนึ่งของซูเปอร์ฮีโร่ เพราะภารกิจของซูเปอร์ฮีโร่ ต่างก็มีเป้าหมาย และวิธีการไปถึงเป้าหมายอย่างชัดเจนทำให้บรร้อยครั้ง ก็ชนะร้อยครั้ง 7) อ่อนน้อมถ่อมตน ซูเปอร์ฮีโร่ ส่วนใหญ่เป็นคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ยกตนข่มท่าน ถือเป็นสิ่งที่เราควรเอาเยี่ยงอย่าง 8) สร้างแรงบันดาลใจ

ให้คนอื่นเสมอ 9) ล้มแล้วลุกขึ้นใหม่ได้ เราชมภาพยนตร์ เรามักจะเห็นช่วงที่ ซูเปอร์ฮีโร่ ของเราพลาดเจ๊งวิกฤต แต่ลุกไม่ขึ้นหมดกำลังใจ แต่ก็ลุกขึ้นได้ใหม่อีก 10) มีคุณธรรม “คุณธรรม” ได้ชื่อว่าเป็นหัวใจหลักของซูเปอร์ฮีโร่ ด้วยคุณสมบัติข้อนี้ จึงเป็นพระเอกตลอดกาลในใจของเราตลอดไป (Ruangsiripiyakoon, A., 2018)

ภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่ นั้นสามารถก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้ชมในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนที่ชื่นชอบตัวละครในภาพยนตร์เหล่านี้ รวมถึงประเทศไทยเองก็มีภาพยนตร์แนวนี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจากภาพยนตร์ที่ผลิตโดย มาร์เวล สตูดิโอ (Marvel Studio) ซึ่งมีกลุ่มแฟนคลับจำนวนมากจากหลายประเทศทั่วโลก จนสร้างรายได้สูงสุดนั้น หัวใจสำคัญอยู่ที่กลยุทธ์ คือ การผลิตภาพยนตร์ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน โดยเริ่มต้นจากภาพยนตร์เดี่ยวของแต่ละคนซึ่งทำให้ผู้ชมรู้สึกผูกพัน ค้นเคย ทราบที่มาที่ไปของตัวละคร แล้วนำหลาย ๆ ตัวละครจากภาพยนตร์เดี่ยวมารวมกันและแต่ละเรื่องต้องสอดคล้องต่อเนื่องกัน ที่สำคัญสิ่งที่จะทำให้คนจดจำได้ดีที่สุด คือ ตัวละครต้องเป็นคนดีมีคุณธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) การศึกษาเรื่อง ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท (Superhero in Avengers Movie: The Guideline to Create Social Role Model in Theravada Buddhist Philosophy) ผู้วิจัยได้จัดลำดับและแบ่งวิธีการวิจัยดังนี้

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1) สืบหาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช 2539 และภาพยนตร์อเวนเจอร์ส ภาค 1-4

2) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ เอกสาร งานวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึง เว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท

3) ทำหนังสือขออนุญาตผู้ผลิตภาพยนตร์อเวนเจอร์ส ภาค 1-4 จาก มาร์เวล สตูดิโอ (Marvel Studio) Films โดยส่งหนังสือผ่านทาง permissions@marvel.com เพื่อขอทำการศึกษาวิจัย

4) ทำหนังสือขอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

5) ทำหนังสือขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) และ ทุติยภูมิ (Secondary Sources) มาทำการแยกแยะ จัดประเภท ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

2) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท มาอธิบายให้ความหมาย ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

3) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท ให้ความหมาย นำไปเขียนลงในบทต่าง ๆ ตามความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาของการวิจัย

4) ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการแยกแยะ จัดประเภท ให้ความหมาย รวมถึงบทสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ ประกอบกับอธิบายด้วยการวิจัยเชิงเอกสารแบบพรรณนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ พร้อมทั้งสรุปและเสนอแนวความคิดตามที่เสนอของผู้วิจัยต่อไป

ชั้นนำเสนอผลงานการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาในบทต่าง ๆ ตามลำดับจนถึงสรุปและนำเสนอผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

1. แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (1) การสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมสงฆ์ ด้วยสัทธรรมทั้ง 3 ประการ คือ ปรีชาธรรม ปฏิบัติธรรม ปฏิเวธธรรม จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก และผู้ที่นำตนเข้าไปสัมผัสกับธรรมะในพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นขั้นปรีชาธรรม หรือปฏิบัติธรรม และปฏิเวธธรรม ก็เรียกได้ว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรมในขั้นนั้น ๆ แต่ที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรมอย่างสมบูรณ์แท้จริงนั้น จะต้องปฏิบัติให้ครบทั้ง 3 ระดับ คือ ต้องมีการศึกษาเรียนรู้แล้วต้องมีการปฏิบัติสิ่งที่ศึกษาเรียนรู้ด้วย และการปฏิบัตินั้นก็จะต้องต่อเนื่องกันไปจนบรรลุถึงผลสุดยอดของการปฏิบัติ นั่นกล่าวคือมีความรอบรู้ในพระไตรปิฎกและสามารถนำความรู้ไปเผยแผ่ได้ โดยเฉพาะพระสงฆ์ถือว่าเป็นหลักเป็นที่พึ่ง เป็นที่คาดหวัง เป็นต้นแบบของพุทธศาสนิกชน ในการศึกษาสัทธรรมเพื่อดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา และ (2) การสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมฆราวาส ต้องเป็นบุคคลที่มีเบญจศีลเบญจธรรมเป็นพื้นฐาน คือ มีศีล 5 เป็นปกติ และถือศีล 8 ตามกาล โดยมีหลักฆราวาสธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิต 4 ประการ คือ สัจจะ ความจริง ทั้งจริงใจ จริงวาจา และจริงการกระทำ มีความซื่อสัตย์ ทมะ คือ การฝึกฝนปรับปรุงตน พัฒนาตนเองอยู่เสมอไม่หยุดนิ่ง ขันติ คือ มีความอดทน เข้มแข็งทนทาน ทั้งต่องานยากลำบาก ตรากตรำ ต่อทุกขเวทนาความเจ็บปวดเมื่อยล้า และต่อสิ่งกระทบกระทั่งใจ และ จาคะ คือ มีน้ำใจสามารถสละความสุขของตนเพื่ออีกฝ่ายหนึ่งได้ ตลอดจนเพื่อเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายกว้างออกไป เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธศาสนิกชนและคนทั่วไป

2. ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส คือ ตัวละครที่ถูกแต่งขึ้นให้มีลักษณะพิเศษเรียกว่า วีรบุรุษ หรือ ยอดมนุษย์ เป็นบุคคลที่มีพลังเหนือมนุษย์ทั่วไปที่ได้พลังจากการฝึกฝนด้วยตนเอง จากเวทมนต์ จากการทดลองทางวิทยาศาสตร์ จากการสร้างอุปกรณ์ที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี จากอาวุธที่มีพลังพิเศษ จากพลังของเทพเจ้าในตำนาน ฯลฯ และจะต้องใช้พลังพิเศษเหล่านี้ในทางที่ดีเท่านั้น จึงจะเรียกว่าเป็นซูเปอร์ฮีโร่ มีความสำคัญ เพราะต้องช่วยเหลือสังคมทำตนให้มีประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยภาพยนตร์อเวนเจอร์ส ภาค 1-4 มีจุดเริ่มต้นให้มาจากหนังสือการ์ตูน (Cartoon) จนเป็นที่รู้จักทั่วโลก ต่อมาบริษัทมาร์เวล (Marvel) วางแผนครั้งใหญ่หันมาเป็นผู้ผลิตภาพยนตร์ภายใต้ ซูเปอร์ฮีโร่ ของตนเองซึ่งก็ประสบความสำเร็จจากการเปิดตัวของ ไอรอนแมน (Iron Man), 2008) ซึ่งอยู่ในช่วงประมาณ พ.ศ. 2540 ทำให้กระแสความนิยมเกี่ยวกับซูเปอร์ฮีโร่

กลับมาเป็นที่ต้องการอีกครั้ง เป็นโอกาสให้บริษัท มาร์เวล โซเนติก ยูนิเวิร์ส (Marvel Cinematic Universe MCU) สร้างภาพยนตร์ อเวนเจอร์ส ได้ถึง 4 ภาค รวมถึงภาพยนตร์เดี่ยวของซูเปอร์ฮีโร่ อีก 22 เรื่อง ในช่วงระยะเวลา 12 ปี จนถูกเรียกว่าเป็นจักรวาลภาพยนตร์มาร์เวล (Marvel) ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ประเภทที่มีพลังวิเศษจำนวน 12 คน และ (2) ประเภทที่เป็นบุคคลธรรมดาจำนวน 7 คน รวมจำนวนทั้งหมด 19 คน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเฉพาะตัวละครหลักที่มีความโดดเด่นในอเวนเจอร์ส (Avengers) ตามที่ได้นำเสนอแล้วข้างต้น ทั้ง 2 ประเภทนั้นมีพลังความสามารถ ความชำนาญ ความเก่งกาจที่ต่างกันออกไป แต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันที่เป็นแรงดึงดูดให้คนเหล่านี้นำมารวมตัวกันเพื่อปกป้องความสงบสุขของมวลมนุษยชาติ คือ คุณธรรม เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตที่ต้องปลูกฝังให้กับมนุษย์ทุกคน ทุกวิชาชีพเป็นลำดับแรก เพราะเป็นเครื่องธำรงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิ่งนี้จะถือเป็นเครื่องวัดความเจริญและความเสื่อมของสังคม มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญมากที่สุดในโลก มนุษย์จึงควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมอันเป็นทฤษฎีของจริยธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่งผลสู่การนำไปปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม ทำให้เกิดคุณประโยชน์และสันติสุขทั้งต่อตนเองต่อสังคมอย่างแน่นอน คุณธรรมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของซูเปอร์ฮีโร่ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาคุณธรรมทั้งหมดของซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส ภาค 1-4 ได้จำนวนทั้งหมด 134 ข้อ ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของภาพยนตร์ตั้งแต่ประวัติของบริษัท Marvel ผู้สร้างภาพยนตร์อเวนเจอร์ส และเรื่องราวเนื้อหาในภาพยนตร์ รวมถึงความเป็นมาของตัวละครว่าซูเปอร์ฮีโร่แต่ละคนมีความเป็นมาอย่างไร จะต้องผ่านอุปสรรคอะไรมาบ้างกว่าจะมาเป็นซูเปอร์ฮีโร่ ซึ่งสามารถจุดกระแสภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่ขึ้นมาได้อีกครั้ง นอกเหนือจากรายได้มหาศาลที่ตามมาแล้ว ก็ยังแสดงถึงความรู้สึกของคนทั้งโลกว่าต้องการซูเปอร์ฮีโร่ เพื่อมาช่วยปกป้องโลก หรือต้องการคนดีมีฝีมือมาคอยช่วยเหลือผู้คนในโลกของความเป็นจริง

3. จากการศึกษาและวิเคราะห์ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท ทั้งจากการศึกษาข้อมูล และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำให้ทราบว่าซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส และ แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาทนั้นมี 2 ส่วน คือ (1) ส่วนที่เหมือนกัน (2) ส่วนที่แตกต่างกัน ดังนี้ (1) ส่วนที่เหมือนกันผู้วิจัยได้แยกออกเป็น 2 ประเด็นคือ เป็นคนดีมีคุณธรรม และแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบ คือ แสวงหาคนดี สร้างด้วยคุณธรรมส่งเสริมให้โอกาส สนับสนุนต่อยอด และสำเร็จด้วยการปฏิบัติ เพื่อให้เป็นบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท เพื่อให้เป็นซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส และ (2) ส่วนแตกต่างกันของซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส และ แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท มี 2 ประเด็น คือ วิธีจัดการปัญหา และ เป้าหมายสูงสุด โดยสรุป ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส ก็แสดงถึงความต้องการของคนทั้งโลกว่า โลกใบนี้ต้องการความสงบสุข เมื่อมีคนก่อความวุ่นวายสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้คน ก็ต้องมีคนดีออกมาช่วยกันทำให้โลกนี้น่าอยู่ ปราศจากความสงคราม ความวุ่นวาย หรือการเอาเปรียบ ด้วยวิธีการต่อสู้ใช้กำลังเอาชนะฝ่ายอธรรม เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือให้ทุกคนมีความสุข แต่ในทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาทต้องใช้สันติวิธีเท่านั้น เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือนิพพาน

อภิปรายผล

(1) แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท

แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท จำเป็นต้องนำหลักพระธรรมวินัย หลักธรรมคำสอนในทางพุทธปรัชญาเถรวาทเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพื่อสร้างให้บุคคลต้นแบบนั้นเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นต่อไปได้ โดยเฉพาะพระสงฆ์ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการศึกษาพระธรรมวินัยมากที่สุด ถือว่าเป็นความหวังของชาวพุทธเลยก็ว่าได้ โดยมีอุบาสกอุบาสิกา ขรวาส พุทธศาสนิกชนคอยสนับสนุนเพื่อรักษาพระพุทธศาสนาไว้ให้ยาวนานที่สุด ด้วยการเรียนรู้ศึกษาพระธรรมวินัยอย่างถ่องแท้ ซึ่งสอดคล้องกับ ขโมพร เจริญบุรุษ, พระสุธีรัตนบัณฑิต และ สิริวัฒน์ ศรีเครือดง กล่าวไว้ว่า หลักธรรมทางพุทธศาสนา และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความหมายใหม่บนประสบการณ์เดิมของบุคคลต้นแบบในสังคมไทย ประกอบด้วย หลักธรรมพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 หลักธรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการสร้างความหมายใหม่บนประสบการณ์เดิมของบุคคลต้นแบบในสังคมไทย ได้แก่ อริยสัจ 4 อินทรีย์ 5 กัลยาณมิตร และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันของหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลต้นแบบ (Charoenkhonburi, Sutheerattanabandit, & Srikrueadong, 2017)

(2) ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์ อเวนเจอร์ส

ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส ผลการวิจัยพบว่า ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์ ต้องมีพลังพิเศษ มีความสามารถ และมีคุณธรรม แต่ที่จำเป็นอย่างยิ่งและสำคัญที่สุดคือ คุณธรรม มันจะเป็นสิ่งสร้างความแตกต่างระหว่างซูเปอร์ฮีโร่ กับ วายร้าย คนดีกับคนชั่ว ซูเปอร์ฮีโร่ ต้องเป็นคนดีมีคุณธรรม สอดคล้องกับ พัทธกิจ ศิริสุวรรณ กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ซูเปอร์ฮีโร่ เกี่ยวกับกรณีที่ยอดมนุษย์สามารถใช้พลังอำนาจได้อย่างเต็มที่ในฐานะ “คนดี” เข้าจัดการกับ “เหล่าร้าย” สะท้อนให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับการเป็นคนดี หรือซูเปอร์ฮีโร่ในชีวิตจริงโดยอุปมาเหมือนผู้เข้ามาจัดการความ ยุติธรรมในสังคมเพื่อผดุงความยุติธรรม แต่หากขาดซึ่งคุณธรรม ก็จะเป็นอันตรายต่อประชาชนได้เช่นเดียวกัน (Sasisuwan, P., 2019)จากการศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า คุณธรรม ที่กล่าวถึงซึ่งก็คือ ขรวาสธรรม ทั้ง 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ ใน 4 ประการนี้ที่เป็นองค์ประกอบที่โดดเด่นที่สุด นั่นก็คือ จาคะ หมายถึงความเสียสละ เป็นสิ่งที่ซูเปอร์ฮีโร่ทุกคนจะต้องมี สอดคล้องกับ พระปรียะพงษ์ คุณปัญญา, กิรติ บุญเจือ และ รวิช ตาแก้ว กล่าวว่า ศักยภาพมนุษย์บนพื้นฐานการแสวงหาความรู้ที่ยั่งยืน อันได้แก่ พลังสร้างสรรค์ พลังปรับตัว พลังแสวงหา และพลังร่วมมือ เพื่อเติมเต็มคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมอันจะนำไปสู่สังคมแห่งความสุขตามเป็นจริง ขรวาสธรรม 4 สามารถนำไปอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนทุกระดับโดยผ่านทีมสอนกับทีมอบรมที่มีความรู้ (Khunpanya, Boonchuea, & Takkaew, 2018)

(3) ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท

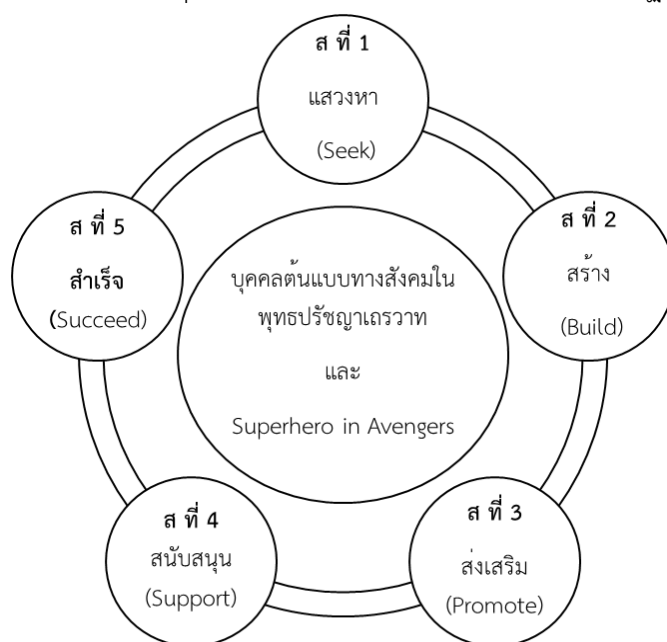
ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส และบุคคลต้นแบบอยู่รอบ ๆ ตัวเรา เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ หรือบุคคลที่เราชื่นชอบ และเราได้เห็นเขาประสบความสำเร็จในชีวิต โดยสังเกตได้ว่าบุคคลต้นแบบ หรือ

ซูเปอร์ฮีโร่ในชีวิตจริง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นมักจะเป็นคนใกล้ตัว บางคนมองว่าตัวเองคือซูเปอร์ฮีโร่ เพราะผ่านอุปสรรคปัญหาได้ด้วยตนเอง บางคนมองว่า ลูก ๆ คือซูเปอร์ฮีโร่ เพราะลูก ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของตัวเองให้ดีขึ้น บางคนมองว่า บุคคลสำคัญที่ประสบความสำเร็จคือซูเปอร์ฮีโร่ เพราะมีความชื่นชอบส่วนตัว สำหรับพระสงฆ์แน่นอนว่าต้องมีพระพุทธเจ้าเป็นบุคคลต้นแบบ หรือเป็นซูเปอร์ฮีโร่ในใจแน่นอนเพราะมีศรัทธาที่จะออกบวชเจริญรอยตามคำสั่งสอน และโดยส่วนมากเมื่อถามคำถามลักษณะนี้ คำตอบที่เหมือนกันคือ พ่อแม่ เป็นบุคคลต้นแบบ เป็นซูเปอร์ฮีโร่ในชีวิตจริง เพราะความสำเร็จในวันนี้จะไม่ได้มาถ้าไม่ได้ชีวิตจากพ่อแม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ทัดมาน ไซยโสด ได้กล่าวว่า แม่ของฉันทันเป็นซูเปอร์ฮีโร่ เป็นเรื่องราวที่ได้รับจากประสบการณ์ตรง สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ที่มีความความทรงจำที่ประทับใจเสมอมา ดังนั้นจึงใช้ผลงานชุดนี้เป็นตัวแทนในการบอกรักแม่ แสดงให้เห็นความสนุกสนานของช่วงเวลา ณ วัยเด็กมีความปรารถนาให้ผลงานประติมากรรมชุดนี้ให้ผู้ชมได้รับความรื่นรมย์และเพลิดเพลิน และได้รู้สึกถึงความรักความผูกพัน (Chaiyosot, T., 2013)

แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาทนั้น มีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ที่เหมือนกัน คือ (1) เป็นคนดีมีคุณธรรม (2) มีแนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบ คือ แสวงหาคนดี สร้างด้วยคุณธรรม ส่งเสริมให้โอกาส และ สนับสนุน ส่วนที่ต่างกัน คือ (1) วิธีจัดการปัญหา (2) เป้าหมายสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ฌรณคัรวรรช บุญมา และกรรณิกา คำดี อธิบายเกี่ยวกับสังคมพุทธปรัชญาเถรวาทโดยสรุปว่า สังคมแห่งพุทธบริษัท คือ สังคมแห่งการตื่นรู้ และเบิกบานตื่นจากความหลับใหลในที่เรียกว่า “อวิชชา” รู้เส้นทางของการดำเนินชีวิตที่เป็นแก่นสารมีเป้าหมายแห่งความดีงามสูงสุด คือ พระนิพพาน (Bunma & Khamdee, 2017)

องค์ความรู้

ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส: แนวทางการสร้างบุคคลต้นแบบทางสังคมในพุทธปรัชญาเถรวาท เกิดองค์ความรู้ใหม่เรียกว่า **Model 5ส (SPBSS)** ได้แก่ ส ที่ 1 คือ แสวงหาคนดี, ส ที่ 2 คือ สร้างด้วยคุณธรรม, ส ที่ 3 ส่งเสริมโอกาส, ส ที่ 4 คือ สนับสนุนต่อยอด และ ส ที่ 5 คือ สำเร็จด้วยการปฏิบัติ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 Model 5ส (SPBSS)

ส ที่ 1 แสวงหา (Seek) คือ การแสวงหาคนดีมีคุณธรรม คนที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นบุคคลต้นแบบหรือซูเปอร์ฮีโร่ เหมือนที่พระพุทธเจ้าทรงมีพุทธกิจในการตรวจดูว่าวันนี้จะมีใครพร้อมที่จะบรรลุนิพพานเหมือนที่ นิค ฟิวรี แสวงหาคนที่มีความพิเศษเพื่อเชิญมาเป็นหนึ่งในทีม Avengers

ส ที่ 2 สร้าง (Build) คือ สร้างด้วยคุณธรรม หลังจากที่แสวงหา ค้นหาเจอแล้วก็ต้องสร้างให้เป็นบุคคลต้นแบบตามหลักวิธีการของความดีงาม เหมือนที่พระพุทธเจ้าเมื่อทรงรู้แล้วว่าใครจะบรรลุนิพพานพระองค์ก็จะเสด็จไปโปรดเพื่อสร้างให้เป็นพุทธสาวก นิค ฟิวรี (Nick Fury) เองก็ต้องสร้างซูเปอร์ฮีโร่ เพื่อให้มีความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม ต้องสร้าง Avengers ให้ดีมีคุณธรรมและมีคุณภาพ

ส ที่ 3 ส่งเสริม (Promote) คือ ส่งเสริมให้โอกาส เพื่อให้เขาได้พัฒนาตนเองไปให้ถึงเป้าหมาย เหมือนที่พระพุทธองค์ส่งเสริมให้พระสงฆ์แต่ละรูปที่มีความเก่งความสามารถมีความเป็นเลิศ แล้วทรงแต่งตั้งให้เป็นเอตทัคคะ ในด้านนั้นเพื่อเป็นบุคคลต้นแบบและตัวอย่างที่ดีให้กับพุทธบริษัท ในส่วนซูเปอร์ฮีโร่เอง ก็ต้องได้รับการส่งเสริมทั้งจากคนในทีมและจากคนรอบข้างเพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน

ส ที่ 4 สนับสนุน (Support) คือ สนับสนุนต่อยอด หลังจากแสวงหา สร้าง ส่งเสริม แล้วต้องสนับสนุน ด้วยกำลังใจหรือด้วยทุนและงบประมาณต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในปัจจุบันการสนับสนุนนี้สำคัญมาเพราะถึงจะสร้างให้เป็นต้นแบบได้แล้วแต่ไม่ได้รับการสนับสนุนมันก็จะทำให้เสียเวลาเปล่า ทั้งซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์ส และในสังคมพุทธปรัชญาเถรวาท ต้องได้รับการสนับสนุนจึงจะทำให้คนได้รับรู้ว่านี่คือบุคคลต้นแบบที่เราควรยึดเป็นแนวทางในการใช้ชีวิต

ส ที่ 5 สำเร็จ (Succeed) คือ สำเร็จด้วยการปฏิบัติ เมื่อแสวงหา สร้าง ส่งเสริม สนับสนุน และสุดท้ายต้องสำเร็จด้วยการลงมือปฏิบัติ ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าไม่มีการลงมือทำ ทุกอย่างก็肯定不会ประสบความสำเร็จ ซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์อเวนเจอร์สต้องมีการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เพื่อให้โลกสงบสุข ในสังคมพุทธปรัชญาเถรวาทจะสำเร็จได้ก็ต้องมีการปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการตีความคุณธรรมของซูเปอร์ฮีโร่ ในอเวนเจอร์ส เอนด์เกม ด้วยหลักทวารวาสธรรม ผู้วิจัยพบว่ายังมีลักษณะบางประการที่น่าสนใจเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเพื่อการทำวิจัยต่อไปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนำผลการวิจัยไปใช้

1) การเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้นมีหลายรูปแบบ เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่พุทธบริษัทหรือผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ การศึกษาพุทธศาสนาในรูปแบบภาพยนตร์ที่คนชื่นชอบจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถทำให้เกิดความเข้าใจในหลักธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างไม่ยากนัก

2) คุณธรรมของซูเปอร์ฮีโร่ ในอเวนเจอร์ส เอนด์เกม ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ในการศึกษาคุณธรรมผ่านภาพยนตร์ที่คนทั่วโลกรู้จัก ผู้วิจัยนำเสนอให้คุณธรรมในเรื่องนี้ได้ ยังจะทำให้เห็นว่า หลักธรรมของพุทธองค์นั้น มีอยู่รอบตัวเรา สมควรนำไปเผยแผ่เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาธรรมะอีกแนวทางหนึ่ง

3) การตีความคุณธรรมของซูเปอร์ฮีโร่ ในอเวนเจอร์ส เอนด์เกม ด้วยหลักทวารวาสธรรม เป็นการยืนยันถึงหลักธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่มีมาก่อนแล้วประมาณ 2564 ปี มีพุทธศาสนานิกาย

กชนอยู่ทั่วโลก มีผู้นับถือทุกชาติทุกภาษา จึงสามารถนำหลักฆราวาสธรรมไปตีความให้เห็นคุณธรรมในภาพยนตร์ดังกล่าวได้อย่างไม่น่าสงสัย อาจจะนำหลักธรรมใดหลักธรรมหนึ่ง ไปตีความในภาพยนตร์อื่นอีก ก็ควรส่งเสริมให้เป็นอีกวิธีที่จะสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัย

1) ควรศึกษาการตีความคุณธรรมของซูเปอร์ฮีโร่ ในอเวนเจอร์ส เอนด์เกม ด้วยหลักฆราวาสธรรม ว่าสามารถนำไปนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงหรือไม่

2) ควรศึกษาการตีความคุณธรรมในภาพยนตร์เรื่องที่กำลังโด่งดังและเป็นที่ยอมรับอยู่ปัจจุบันเพื่อจะได้เป็นอีกแนวทางในการศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา

References

- Apichai, R. (2018). *10 ways to turn ordinary people into superheroes*. Make The Different.org. Retrieved July 18, 2020, from <https://makethedifferent.org>
- Bunma, N., & Khamdee, K. (2020). Desired social conditions according to Theravada Buddhism. *Peace Studies Review Journal*, 8(4), 1244. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Chaiyaosoth, T. (2013). *My mother is a superhero* [Bachelor's thesis, Silpakorn University]. Bangkok: Department of Sculpture, Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts.
- Charoenkhonburi, C., Sutheerattanabundit, P., & Srikrueadong, S. (2017). A model for self-development of role models in Thai society using principles, concepts, and theories. *Peace Studies Review Journal*, 5(1), 140–141. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Chalermchai, R. (2020, April 7). *Super hero spraying disinfectant against the coronavirus 2019 (COVID-19)*. Samut Sakhon Provincial Public Relations Office. Time: 9:30 a.m.
- Kamonrat, C., & Arunrangsiwet, P. (2019). *The role of underdog characters in Marvel Studios films* [Research report]. Kanchanaburi Rajabhat University.
- Khunpanya, P., Bunchua, K., & Takaew, R. (2021). Seculardhamma 4 according to the middle post-modern philosophy. *Academic Journal Saengtham College*, 13(1), 982. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitaka Mahachulalongkornrajavidyalaya edition* (Vol. 10, Article 129, p. 75). Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya.
- Muangprang, C. (2016). *Superhero culture* [Bachelor's thesis, Silpakorn University]. Department of Thai Art, Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts.

- Phra Maha Somboon Kalyanakitti (Daeng Bamrung). (2015). Applying the principles of lay dhamma in the work of personnel. Administrative organization Nuea Mueang Subdistrict, Mueang District, Roi Et Province. *Mahamakut Rajavidyalaya University Journal Roi Et Campus*, 4(2), 156–157.
- Phithak, S. (2019). A superhero from an ideal good person to the dawn of chaos. *Journal of Law, Public Affairs and Social Sciences*, 3(1), 53. Chiang Rai: Chiang Rai Rajabhat University.
- Sawin, R., et al. (2019). *Creating inspiration from model teachers for continuous self-development of teaching professional students in the three southern border provinces* [Research report]. Yala Rajabhat University, Faculty of Humanities and Social Sciences.
- Somdet Phra Buddhakosajarn (P. A. Payutto). (2021). *Tripitaka and the true Dhamma 3: Tripitaka – What Buddhists must know*. Retrieved December 25, 2022, from <https://pagoda.or.th/tripitaka/3.html>
- Thairath Online. (2021, January 3). *Doctor, Nong Bua Daeng Hospital, Chaiyaphum Province becomes a superhero wearing a Spider-Man suit to send a 3-year-old child who had recovered from COVID-19 home*. Retrieved from <https://shorturl.asia/iefjl>
- Wannayot, B., Phoksappaiboon, E., & Sittitul, T. (2018). A study of the development of the Thai superhero character industry and development guidelines for sustainable success. *Journal of Communication Innovation*, 6(2), 212. Bangkok: Srinakharinwirot University.

